

VALURI ALINATE

VALURI ALINATE

DE

CARMEN SYLVA

INSTITUȚIUL PEDAGOGIC DE 3 ANI
— BUCUREȘTI —
BIBLIOTECĂ

TRADUCERI DE
GEORGE COŞBUC

BUCUREȘTI

„Minerva“ Institut de arte *
grafice și editură
6, Strada Regală, 6
1906

CÎNTECE ȘI SONETE

RĂMAS BUN

In surele-i văluri de ceată
Stă Rinul și-adoarme 'nvălit —
Ești plec azi prin lume departe,
Ești plec, că mi-e visu 'mplinit.

Nimic nu se simte prin zare,
Nicăi luntre, nici sunet, nici pas,
Și-o bură ca roua se lasă
Prin noaptea cea fără de glas.

Și 'n liniștea asta de templu
Puternic vați, iat' a bătut
Și ceasul plecării, ca moartea
De jalnic, ca moartea de mut.

Rar zuzue Rinu 'n restimpuri,
Cad picură din ceată mereu,
Sînt multele lacrimi pe care
Vaî nu le pot plînge azi eû !

De-ar fi măcar reci ca și rîul,
Ca negura de-unde-aû pornit,
Dar ele-mi ard sufletul, Doamne,
Fierbinți ca și fierul topit.

Curgi, Rinule, 'n pace de-apururi
Si-adio ! Pe noul meu drum
Eû intru, sărmana, 'n viața
Cea plină de trude de-acum !

TREI TOVARAŞI

Trăiam, tovarăși dragi, uniți mereu,
Bătrînul codru, cîntecul și eū
Și Rinul nostru cel cu mîndre maluri,
Prin nopți cu lună cîte nu visam:
Cînta pădurea 'ncet, și eū cîntam,
Și Rinul murmurînd cînta din valuri.

Dar soarta mea voit-a să pornesc
În larga lume-o casă să-mi clădesc,
O cas' a mea departe 'n țări străine.
«E greu să-ți lași iubiții și să pleci —
«Tovarăși dragi, vă las de-acum pe veci
«Tovarăși dragi, veniți și voi cu mine!»

Dar codrul mi-a răspuns: «Noi te iubim,
Dar prea suntem bătrîni ca să pornim

Pe-un drum aşa de lung în lumea mare!»
Şi Rinul, el mi-a zis : «Eű curg mereu
Pe-un drum ce-l am, rămii pe malul meu !
Ce vrei acolo 'n neagra 'ndepărtare?»

Eű, biata am plecat pe lungul drum ;
La Dunăre departe sînt acum,
Departeaici, într'alte lumî străine.
Dar iată, că privind în jurul meu,
Te văd zîmbind, tovarăş drag al meu,
Tu, dulce cîntec, aî venit cu mine.

RĂTACIRE

Intreagă viața mea am vrut
S'aduc tot bucurie —
Dar eî cereau dintru 'nceput
Să fac ce nu m'am priceput
Și nu-mi plăcea nicăi mie.

Nicăi cînd n'aă vrut să fiă, n'aă vrut
Să fiă ce-am fost născută,
Și-acum și daruri ce-am avut
Și tot norocul mi-e percut
Și inima pierdută.

Trăiască 'n pace-acei ce-aă vrut
Să fiă aşa isteață —
Caî negri la un car tăcut
Și ca pe-un biet necunoscut
Mă scoateți din viață !

CÎNTĂREȚUL

Cum nu poate sfîntul soare
Să 'nceteze-a sa lucire
Și nicăi norii să reverse
Ploaia verii pe pămînt,

Precum apa din izvoare
Iese și 'n necontenire
Curge 'n rîu, și miî de rîuri
Duse cătră mare sînt,

Sau iubirea doritoare
Precum fuge spre iubire,
Tot aşa pe-o lume dragă
Trebue și eû să cînt.

FURTUNA PRIMĂVERII

Cînd geme și urlă și tună
In Martie cerul cu ploī
Sosește 'n stîrnita furtună
Din nouă primăvara la noi.

Ieră toată mînia naturii
Urlat-a 'n văzduhul cu nori,
Iar astăzi copaci păduri
Stau veseli cu proaspete flori.

Dar omul cînd fost-a sărmanul
Strivit de furtunile reci,
El nu mai re'nvie la anul,
Și nu mai dă muguri în veci.

S'aă dus primăverile-ă, toate,
Și iarna-l acopere grea,
Nică vînt și nici soare nu poate
Zăpezile frunții să-ă ia.

CÎNTEC

Bun atîta de n'ar fi
Vinul pe cît este,
Noă de veselie-am ști
Numai din poveste.

Și frumoase-așa cunî sînt
Să nu fie fete,
Ce-ași găsi pe-acest pămînt
Scump și drag, băete ?

De n'ar fi în suflet foc
Iar în guri cîntare,
N'ar fi 'n lume rîs și joc,
Numai întristare.

Dar fiindcă sănt și-aு fost
Toate, și-aு să fie,
Crede-mi că-i nebun de prost
Cel ce nu le știe.

S O N E T

c508172

Q, stăi și-ascultă vesela cîntare
De paseră, miș, prin crîng și pe cîmpie:
Se bucură de floră, că iar înviie,
C'așa-î de mîndră lumea asta mare.

Așa crezi tu? Ascult' acum că pare
Un trist suspin cîntarea 'n colivie,
Ea-și cîntă, vaî, durerea ei cea vie
Că-î prins' aici, nu liberă prin zare.

Acum greșești din noă! O, nu. Ea cîntă
Fiindcă-î este dat spre cîntec ciocul,
Ori este roab' aici, ori că s'avîntă

Prin norii suri si nu o 'ncape locul.
Ea cintă că-i poet. Aceeași sfintă
Putere e că arde 'n lume focul.

L U P T Ă

Dacă sînt poet și eū,
E, c'am biruit în luptă
Cu oștiri întregi de Demonī,
Cu puteri, vař, și-ale lumii
Și-ale sufletului meū.

Ale focului văpař
Arser' ale mele gene,
Și de singe eū sînt cruntă
Și-albă și de spuma mării
Și strivită de-oameni răi.

Moartea 'n crîncenul războiuř
Vař, îmî fuse-așa de-aproape.
Iar în ochiř mei ce arde
Și ce fulger' aşa jalnic :
Asta n'o 'nțelegeți voi !

CÎNTEC DE CLOPOT

In clopot a limbiă bătae
Vestea că-ă la mijloc de zi.
Un pom de Crăciun în odae.
Aşa-mă începuă eă cărarea,
În pieptul meă tînăr suflarea
Aşa se urzi.

Şi ger pe cîmpiile ninse --
Un inger, de-asupra-mă plecat
Privindu-mă, mîna mi-o prinse
Stringîndu-mi-o 'n mînile sale
Şi rar şi c'un zîmbet de jale
Vorbi 'ntunecat:

«Prin noapte și crivăț pierdută
Pe lungi și spinoase poteci
De-amarul vieții bătută
Urmează-ți cărările sorții;
Prin spaime și pînde-ale morții
Senină să treci !

«Să iaă veselia cu tine !
Și 'n cîntec de clopote-acum
Pornește, și luptă-te bine !
Să nu te 'nspaimînte cărarea,
Și-apururi să-ți fie cîntarea
Tovarăș pe drum !

Și 'n ziua-ți din urmă, cîntarea
De clopote tainic venind
Din cer, să-ți aducă 'mpăcarea,
Ca biata ta inimă — toată
Topită de jale — să poată
S'adoarmă zîmbind !»

S O N E T

Dar ce-i întreg talentul tău, cind tu
N'ai nicăi puteri de-a vrea, nicăi energie?
Drumeț șovăitor ce 'n veci nu știe
Nicăi unde este-acum, nicăi unde fu.

Ce-i dacă e vulcan și 'n el avu
Cumplitu-i foc? Ori-cît svîrli 'n mînie
Și-orî-cît pămînt de spuză-i nins să fie,
Puterea firiî tot nu-i geniu, nu!

Acel ce sie-și focul și-l robește
Și 'n forme știe-a 'nvecinici turnate
Văpăi, și-acel ce plăzmuind silește

Să se 'ncovoie fierul care-l bate,
Şi-al cuī ciocan creiază cînd loveşte —
Aci-ă maestrul celor admirate !

FURTUNA ZICE...

Furtuna zice : Eă cunosc
Pe oameni că le sănt dușmană !
Iar bruma zice : Ii cunosc
Și eă, că 'n suflet le fac rană !
Dar soarele rîdea : 'i cunosc
Mați bine eă, că le dau hrana !

RUGĂMINTE

Mai ia-mă 'n poală, mamă dragă,
Că-ă noapte-acum de tot,
Şi-aşa-ă de lung şi larg iatacul —
Mi-e somn de nu mai pot.

Să-mă cîntă şi cintecul de-aşeară,
Să-mă spui şi basme-apoi
Cu smeï, să ne sbîrlim iar, mamă,
De frică amîndoï.

Şi cînd mi s'or îinchide ochii
Uşor tu să mă pui
În pat cum faci cînd stînd plecată
Zică: puiul mamei, puiu!

STATUIA DE MARMURA

Ah, idolul, iar și iară !
Iadu 'n drumul nostru-l scoase —
De-î ca noi, un trup cu oase,
Rușinat atunci să piară !

Să vedem de plînge-oră tipă
Și de rane dacă știe.
Cînd îl vom lovi 'n mînie
Sfărîma-se-va 'ntro clipă.

Sboară pietrele dușmane,
Și-oră și unde-o piatr'ajunge
Alba marmur'o străpunge
Și 'n adînc deschide rane.

Sînge 'ncepe să răsară
Şi pe piatră se prelinge :
Şi pe ea o poťi învinge
Şi ea sufere-aşa dară !

Ei s'opresc şi se 'nspăimîntă —
Gura lor din nou zîmbeşte
Şi, senin, în ei sporeşte
Gîndul orb care-i frămîntă !

Sînge acum în bună pace
Mult din zeci de rane pică ;
Nică un gemet nu ridică
Pieptul ei, şi gura-i tace.

Ah, şi ochii-asudă sînge
Peste-obrajii albi. De-odată
Cade gloata 'nspăimîntată
Şi 'n glas mare 'ncepe-a plînge.

Insă ruga li-e deșeartă !
Inima ce-a fost făcută
Piatră 'n chinul eī, stă mută :
Nică n'acuză, nică nu iartă.

V I S

Si eū aş vrea să fiū regin'odată
Şi eū ! De-ar fi coroana mea de floră,
A ei podoabă roua cea din zori
Şi-a mea manta din curcubeū lucrată.

Şi carul meū de-ar fi un nor frumos,
Să am ca mareşal al verii soare,
Şi nouă muze damele de-onoare
Şi-aşa din cer să văd eū lumea jos.

Păduri şi arte-apoi şi tu Poveste,
Să fiţi al meū regat, şi tot ce este
In lumea asta gînd frumos şi sfînt
Şi leagă om de om pe-acest pămînt.

Dar dac'acestea nu le pot avea
Și dacă și coroana este grea,
Mați bine-aș fi isvorul cel din vale
Să plâng vorbind cu florile din cale.

FLUTURI SĂRUTÎNDU-SE

Cu gene 'ncins-a ochiă tăi
Cel ce-a creiat din veci iubirea,
Iar ești sclipiri de soare-aști prinși
Și-un fulger umed li-e privirea.

Cu drag ești genele-ță ating
Cu genele-mă de tremur pline,
Din ochi clipesc aprins și des —
Și astfel te sărut pe tine.

Bătind din aripă, cînd ne sînt
Unite-aprinsele pleoape,
E par că soarele-ar luci
Și 'ntr'însul ne-am uită de-aproape.

Atunci eū sorb în ochiශ meෂ
Privirea ta, și mă 'mpresoară
Scînteī, un rîū adînc de foc —
Iar genele mi se scoboară.

Se face noapte 'n jurul meෂ !
Eū pier în stîngerea clipiriෂ,
Bătînd din ostenite-aripi,
Topit de flacăra iubiriෂ.

LA SÎNUL MAMEI

A mea inimă-î isvorul
Cel ce viața-ți dete:
Nesecat să-ți potolească
Nesfîrșita sete.

Sîngele-mi e roua care
Floarea mi-o stropește,
Ca să 'nalte 'ncet căpșorul
Pînă-mi înflorește.

Caătă mîna-ți hrănitorul
Sîn ca să-l desmerde;
Ah, din ochi, de fericită,
Mama ta te pierde.

Și suspină și sugă cu zîmbet
 Și-a căzut ochi întreabă —
Nu ești bun, să o știi, pe lume
 Bun de nici o treabă!

Nici nu te iubesc! Ei, Doamne!
 Tu zîmbești, strengare,
Când zîmbești, e par că faptul
 Zilei ce răsare.

Iar gropitele'n obrajii
 Albi și ca de spume,
Nu sunt florii aşa frumoase
 Nicării pe lume!

Cind îți gîngurește glasul
 Vorbe să frăminte,
Harfă nu-i, nici glas de înger
 Mai frumos să cînte.

A mea inimă-î isvorul
Dulceî viețî din tine ;
Tu-mî ești Dumnezeu, iar asta
O 'nțelegî tu bine !

NEGURĂ

Supt cer senin plutește-ușor
O negură, spre-apus, spre-apus.
Un brad stă singur, visător,
Și-ar vrea să fie-odată nor
 Si el pe sus.

Din cer ea vede-amaru-ă chin,
Și-aripile încet îi cad:
Din zarea largulu-ă senin
Ea vine-'acum, se lasă lin
 Spre bietul brad.

Acu-l sărută buze moi,
Și-așa de mult l-aă răcorit.
Din ochiă sură ea cerne ploă,
Și 'n păru-ă umed blînd apoă
 Ea l-a 'nvălit.

El n'a 'ndrăsnit nică un cuvînt
Să-i zică, nu! El e barbar —
Ea pleacă 'ncet pe-un val de vînt;
El stă și plângе din pămînt
Spre ceruri iar.

V Î N T U L

Pădurea este-o liră
Iar vîntul cîntăreț,
El cînt' aşa isteț
Că toate 'n jur se miră.

Tot spune nerugat
Și cîntece și glume
Și ce-a văzut prin lume
Și pe-unde-a alergat.

El plînge 'ntîi cu 'ncetul,
Cu hohot plînge-apoi,
Plîng jalnic amîndoï
Și lira și poetul.

Ascultă 'n vale-acum
Și spumegă isvorul,
S'apropie și norul
Și'și uită că-î pe drum.

Și floră și ierbă cu multă
Durere-acu 'și șoptesc,
Din deal se pomenesc
Și stîncile c'ascultă.

Și toate dinprejur
Uimate staă și-admiră,
Cind e pădurea liră
Și vîntul trubadur.

S O N E T

Precum lumina unuī singur soare
Prin lumea 'ntreagă-și răspîndește focul,
Chemînd la viață nouă pe tot locul
Puterea cea'n etern renăscătoare,

Se luptă 'n veci prin nori să se strecoare
Și 'n văi și munți și 'n codrii vezî tu jocul
Lucorii eî ce-aduce iar norocul
Bogatei toamne-a-tot-dăruitoare :

Un suflet mare tot aşa învie
Cu sfîntu-î foc ce 'n juru-î răspîndește
Pe cei ce staă pierduți în letargie,

Nu vrea să facă robă și nu orbește,
Că el e creator nică el nu știe,
Dar singur Domn el totul stăpînește.

E I

Tu din soare scoborită n'ai avut pe semne soare
Cît voiai pe lumea asta, ca 'n lumină să petreci :
Pasere cu sborul grabnic ce se duce călătoare
Ca să nu mai vie 'n veci !

Ah, dar florî erau destule, și cîntărî pe această lume
Ca să-ți fie drag pămîntul unde îngerî te-aŭ adus.
Dar te-aï dus ca și mirosul unei florî, tu dulce nume
Ca să fi de-apururi dus !

DE-ATÎTEA ORI...

De-atîtea ori spre odăița
Copilei eū mă'ntorc privind —
Tresar și vreaū să plec s'o prind,
Că 'n fugă intră iar fetița
Pe larga ușă chiotind.

De-aī fi și 'nșelător yederiෂ
Un chip de mort, și mut aī sta :
In ori ce chip te-aī arăta
Să nu te temi tu că mă speriෂ,
Copilă, cu ivirea ta.

N'aș întreba ce dor te poartă
Și n'aș șopti nică un cuvînt
Spre-a nu te risipi tu 'n vînt,
Dar aş uita că nu ești moartă
Și moart'aș crede eū că sînt.

Mi-aă face-un semn ca din aripă
Și iar ar trebui să plecă —
Eă te-aș privi cu ochii recă,
Dar vaă m'aș sătură pe-o clipă
De tine cea pierdută 'n vecă.

DÎMBOVIȚA

Dulce e și fărmecată
Dîmbovița, apa ta —
Cel ce te-a băut odată
Vecinic tot la tine-ar sta.

Am băut din tine poate
Prea cu mare drag și eū,
Că 'ngropăi în tine toate,
Viața și norocul meū.

M'aī legat tu, dulce nume,
De-al tăū mal tu m'aī legat
De cind doarme-aci 'ngropat
Ce-am avut maī drag pe lume.

Î N T R E B A R E

Spriat de chinul tău tu te bocești
Ah moarte, vaî ce nendurată ești!
Eû însă zic, și nu-mi acopăr fața :
Cu mult mai nendurată este viața !
Nu vezî pe-atîți cari făr'de vină pier ?
Vaî lumea noastră are legi de fier,
Condamnă tot, nicî cînd nu dă iertare!

Trăim întrînsa, între oameni mici,
Și ce-ajutor găsim pe lume-aici
Din partea lor? Ei n'aî nicî o 'ndurare.
Din cer noi cerem tot, ori ce-am voi,
Și-apoi copilărește-avem credința
Ca Tatăl sfînt ne va 'nvoi dorința
Chiar și atunci cînd El, spre-a ne-o 'nvoi

Cu voia și-ar călca eterna-ă lege.
Dar El e bun ! De ce nu și atunci ?
Când noi călcăm eternele-ă poruncă,
El însuși — cel ce toate le 'nțelege —
Ne bate-așa de rău spre-a ne 'nfrîna
Și 'n pulbere ne cere-a ne 'nchina.
De ce se 'nchide El, cel bun și mare,
Intr'astfel de 'ngrădiri, dintru 'nceput,
De noi cei slabă ? De ce ? Oră poate-a vrut
A fi chiar însuși El fără de 'ndurare ?

S O N E T

Eșu zic: «Și sînt bătrînă!» rîd — firește —
Amabil toți. Atât pot să 'nțeleagă
Și eî, că eû mă bucur cînd eî neagă
Că și pe mine vîrsta mă 'nalbește.

Precînd eram copilă, nebunește
Sbura luntrașul făr' de-a sta s'aleagă
Rîu lin de rîu cu stînci, și-o viață 'ntreagă
Credeam s'alerg aşa, copilărește.

Acum pe-adînc de mări pilotul pasă —
Eșu văd că navei nu-i mai sînt stăpînă,
Iar valul, de-orî și unde-ar fi să iasă,

Din Nord ori Sud, e joc ce'n voe-o mînă,
Și 'n urmă-mă nava nică un semn nu lasă —
Veghez acum și plîng, și sănt bătrînă !

PĂMÎNTULUI

Văi ce durere 'n suflet,
Pămîntule, tu porță —
De miș de ani tu singur
Îngropă copiii morți.

Și-așa de multe lacrimi
Tu plângă de mila lor,
Din cer să-ți fie Domnul
A-tot-indurător.

Dar cîță copii la sînu-ță
Mereu tu ai să strîngă
Și miș de ani, Pămînte,
Văi cît o să mai plângă !

REGINA

Cum, Doamne, să mai pot și eu
Avea talent? Să pot și scrie?
Dreptate-ar fi să-mi dea chiar mie
Vr'un dar divin prea-dreapta soartă?
Prea mare-ar fi norocul meu!
Eu sunt doar' o Regină!

Eu, suflet bine educat,
Cum pot să simt mai omenește?
Cind nu mă 'nteresez, firește,
De-atâția mulți ce mă 'nconjoară
Frumos gătiți ca la palat.
Eu sunt doar' o Regină!

Și griji? Ce griji să am, ce zor,
Cind am și haine cum îmi place,
Și ori și ce-aș dori pot face?

Eă nu știu ceasul morții, însă
De foame știu că n'am să mor,
Căci doară sînt Regină !

Nică nu pot suferi să-mă spui
Fățiș un adevăr vr'odată,
Beau vinul laudei ce 'mbată,
Iar în urechii spre-a nu 'nțelege,
Bumbacul linguisirii-l puiu.

Eă sînt doar' o Regină !

Și versuri? Mă 'ncumet la scris?
Poetul trebue, cît poate,
Să simtă și s'observe toate,
Trăind în vălmășagul lumiř —
Iar eă trăesc în basm și 'n vis,
Căci doar sînt o Regină !

Toți strigă «ura!» 'n jurul meu,
Se 'nchină toti ca la icoană;
Pe cap, dorm noaptea cu coroană
De aur, ziua stař pe tronu-mă
Zimbind prea-grătios mereu,
Căci doar sînt o Regină !

LIMPEZIT

Că rîd și spun povești și par
Tot veselă, firește
Nu-mi crede nimeni cît amar
Pe-ascunsul m'otrăvește.

Voi credeți că eū pot să cînt
Mereū, după plăcere,
Dar vaī, nu știți că'n suflet sînt
Strivită de durere.

În noaptea rece-a lui, la fel
Și vinul tînăr pate:
O, cum ar mai fi curs și el
Pe plac în libertate!

O, cum ar mai fi rîs el, cum,
Cu chiot și cu glume,
Dar noapte-a fost, e noapte-acum
Și nu mai vede lume.

Acum, gustindu-l, stață la sfat,
Privindu-l cătră soare,
Știți voi, cum spumega turbat
Să sparg'a sa'nchisoare ?

Cum sîngele-i fierbea cătînd
Să afle-un loc să iasă —
Acum el are gust, e blind,
Și are-arom' aleasă.

Acum într'însul toate tac,
Și nu se mai frămîntă,
Acum visări și glume-i plac
Și tinerii ce cîntă !

Și numai cînd v'ați prea aprins,
Mați fierbe, o clipă rară —
În suflet el e robul prins
Dar rege e pe-afară !

DOR DE-ACASĂ

Bătrîna casă 'n colț de drum
Mař stă cum o știu eū?
Mař iese-alene seara fum
Din coșul ei? Si trec și-acum
Drumeți pe-aici mereu?

Si podul umblător, sunind
Pe lanțul lui cel gros?
Iar carele, poveri ducind,
Mař scîrție pe pod trecind
Greoaie 'n sus și 'n jos?

Si clopotele 'n turn mař aü
Tot glasul de demult?
Uitat-aü ele ce-mi cîntau?
Ah, une-ori pe gînduri staü
Si-mi pare că le-ascult!

Mař e pe drum miros de teř ?

Mař sint copiř in sat

Să scurme praful după ei ?

Bărbaři in bluze, și femei

Cu řorțul lor curat ?

Mař e de vrăbiř parcul plin ?

Fintinele mař curg ?

Mař plînge codru 'n freamăt lin ?

Si řlepuri trec și-acum pe Rin

Din zori păna 'n amurg ?

Iar oamenii tot veseli sint ?

Curg glumele řiroiuř ? —

Trimiteti-mi, vă rog, pămînt

Si apă de la Rinul sfînt,

Si-o vorbă de la voi.

Si dragul timp ce-l petrecui

Copil pe cînd eram,

Si sufletul cu focul lui,

Si cîtă veselie-avui

Si vecinic n'o s'o am !

A R T A

Tu ești bolnav, și rana ta afundă
Pe care-ați lumiř mulți nerozī ți-o dară,
Tu nu mai poți să duci a ta povară
Și-un veac întreg trăiești într'o secundă.

Robit tu gemi, nu pot să-ți mai pătrundă
În temniță cîntări de primăvară,
De mult, a plînge ochii tăi uitară —
In marea artei vin' de te scufundă!

Aşa-i de cald în ea, și-aşa-i de bine,
Și-i limpede-al ei val, și 'ntr'aurit;
Și iar va crește inima din tine.

Spre arte-aleargă, luptător trudit,
Şi proaspăt sănge vei simți prin vine
Şi vei trăi din nou, rentinerit.

BALADE ȘI ROMANȚE

MONUMENTUL

Pe-al lor poet, pe cel mai drag al lor
Poet, pe Burns, cu plins îngropară,
Dar dulcele lui vers trăia 'n popor
Și toții doineau cîntările-i prin țară
Și-acum — prinos al celor mari cînd mor —
Iubiții săi statuia i-o 'nălțară.

Poporul s'adunase-acum. De sus
Vorbi apoī un domn, de pe tribună
De Burns, de viața lui, ce foame-a dus,
Cum l'aū lăsat aī săi scîrbit s'apună,
Iar despre nemurirea lui a spus
Cuvinte lungi de-aici pînă la lună.

Cu ochii umezi și smerită sta
Bătrîna mam'a barduluī, de-oparte,
Și da din cap mereu și asculta
La cel ce le vorbea ca scrise 'n carte,
Iar une oră cu lacrimi mari ofta :
Îți fac, Robert, și tie domniū parte !

Dar cînd în urmă pînzele-aă căzut
Și ea văzu că 'n locul lor rămîne
Un chip cioplit, cu hohot a 'nceput
Să geamă pieptul jalnicei bătrîne :
«Vaî dragul mamei drag, tu ce-aă cerut,
Și ce ți-aă dat ! O piatră 'n loc de pîne.

FURTUNĂ

N'am unde prin lume-al meū cîntec să-l port,
Prea strimt mi-e spre stele și-al norilor cort —

Vreaū loc de-alergare !

Prea fără putere al sferelor cînt,
Și-abia mormăește sărmanul pămînt —

Vreaū vuet mai mare !

Se mișcă și soarele-a silă pe sus,
Și-î leneș pămîntul cum nu e de spus —

Voiū face să sune !

Iar luna adoarme pe drumu-î ceresc,
De leneșe stelele-abia mai clipesc,

S'alerge nebune !

Văzduhul e blînd și răsuflă domol,
Hei, dragule-al meū, o să daū un ocol
 Cu urlet, prin tine !
Haid' vino la joc și te sbate pe plac ;
Intreaga orchestră eū singur ți-o fac,
 Că suflu eū bine !

Văd colo o fată cum trece prin vă̄i,
Ea nu știe înc' a privi la flăcă̄i,
 Dar trebuie-odată !
Eū părul i-l smulg și prin haina-ă mă joc
Pe urm'o 'nvîrtesc ca sfirleaza pe loc —
 Sărută-mă, fată !

E netedă marea și luciu-ă e lin
Şi-aşa-ă de sătulă de cerul senin —
 Te sbucium eū, mare !
Şi iat-o cum urlă, cu spume fierbînd
Spre cer cu mînie mari unde-aruncînd,
 Sbătută 'n turbare !

Pe unde trec eă se răstoarnă păduri,
Rup pomii, descoper și case și suri:

Pe lume sănt unul!

Iar cînd fug de mine fricoșii copii,
Eă intru pe hornuri și fac nebuni

Si rîd ca nebunul!

COPACUL

Caldul soare-al verii ţese acum ferică
Fire lungi prin aer, tort de-argint curat;
Bate-o dulce boare cîmpu 'n rourat
Legănind prin lanuri aurul din spice.

Frunzele gătite ca de sărbători
Rîd, pe spate vesel capul și-l aruncă —
Un copac, el singur, gol de tot pe luncă
Stă 'ntrată lume de cîntări și floră.

N'are bucurie nică de vînt și ploae,
Nică de cînt de paseră, nică de cuib cu puie;
Din podoaba 'ntreagă a vieții lui
Nu-i rămase bietul nică măcar o foae.

Ce rușine, Doamne! Cît de bucuros
Tu te-aî duce, duce să te-ascunză departe
Prin pustii cu neguri, printre stînci deșarte,
Orî să vie vîntul să te-asvîrlă jos.

Dar el stă, sărmanul, stă 'nrădăcinat —
Iată vine-un fulger și-o să moră! Nu plinge!
Nu! Veni furtuna vaî, numai spre-a frînge
Crengi din el, lăsîndu-l și mai rușinat!

ÎNAINTEA FURTUNII

Pe-a ta inimă cu capul
Şi ţinîndu-mă mîna 'n mînă,
Văd cum vîntul nava-mă mînă
Cătr' un mal necunoscut.

Să nu zici : Ei, lasă moartea !
Ești o văd, o văd cum vine ;
Vaști, pe-al meu copil, știu bine,
N'am de-acum să-l mai sărut.

Cit am plîns pe albu-î leagăn,
Puiul mamei și odorul —
Pînă-mă culci tu puișorul,
Ceasul meu va fi bătut.

Spune-î, că-l aştept în ceruri
Cum l-am aşteptat odată
Pe pămînt, și ce 'ntristată
Moarte-avuî că m'a pierdut !

Dacă veî lua pe alta,
Blînd să-î fi, și bun, ca mie ;
Și să-î spui c'o rog să-ți fie
Credincios sprijin și scut,

Ca o mamă ea să-mi crească
Pe copil, drag ca lumina,
Ca-și-cînd vai ea, străina,
Și nu eü l-aș fi născut.

Spune-î c'o salut ca soră,
Și că-î las frătește locul
Și cu drag ii las norocul
Cel mai scump ce l-am avut —

Vaï, nu da din cap, iubite !
Floarea mea peri de brumă,
Credincios pilot tu du-mă
Cătr'un mal necunoscut.

C O R B I I

Pe cîmp troene de zăpezi
Cît poți să vezî cu ochiï 'n jur,
O 'ntinsă pînză de catarg
Iți pare cerul sur.

Și ninge 'ncet cu fulgii mari —
Un pom stă singur strajă'n zarî
Și cumpăna unei fintîni
Ce-o vezî din depărtări.

Nicî vînt, nicî sunet, nicî un glas,
Iar cîmpul nesfîrșit de'ntins
E tot atîta de grozav:
Un mort pe care-a nins.

Sosește-un stol de corbi acum,
Flăminzi și slabî și fără glas
Și-abia sburînd se lasă'ncet
Pe pom și fac popas.

Nimic de hrană ! Totu-î alb
Sub cerul nemilos și scund —
Acei ce se mai pot mișca
Prin scorbură s'ascund.

Se strîng, se'ndesuesc căi aŭ
Pe-o creangă loc, și staŭ, dar ea
Troasnind se'ndoae, scuturînd
Povara ei cea grea.

Tăcut se vede-acum pe cîmp
Venind c'un mort un biet convoiū;
Trag sania greoae 'ncet
Cu trudă patru boi.

Şi'n sanie-un sicriu sărac ;
Nică floră, nici cîntec, nici popor —
Prin sura ceată vin mereu,
 Şi 'n urma tuturor

O mamă 'n sănioara ei,
Şi geme-adinc, dar fără plîns,
Şi 'n palme pe genunchi, de-amar,
 Işti ține capul strîns.

Iar cel ce mînă stă tăcut.
Privesc cu jale corbiă 'n jos :
«Ei duc se'ngroape-un mort ! De-aică
 N'avem nici un folos !

Adinc îngroapă grîul lor,
Adinc pun mortul în pămînt !
Şi nu ni-l dau ! Şi noi murim
 De foame !—Avară ce săint !

«E mort acum și nu ni-l daŭ !
Al nostru țipet e'nzadar —
Și ninge, ninge tot mai mult,
Amar de noi, amar !»

Convoiul a trecut. Și mut
Stă nemîșcat flămîndul stol,
Nică glas în jur, nică vînt, nimic,
Ci cîmpul mort și gol.

Cad fulgiĭ, cad, sub văl de-argint
Pe morțiĭ corbi ii învălesc,
Și-adînc sub nea'n pămîntul cald
Viețile 'ncolțesc !

MĂIMUȚA 'N COLIVIE

De fier aceste gratii, și-amurg și aer greu,
Și-atitia cască-gură de-avalma 'n jurul meu.

Rîzînd eî vreau să vadă mereu truditu-mi joc,
Cu bețe mă 'ntărîtă să nu staă la un loc.

«Cum seamănă cu omul! Și-urită e!» Și staă
Privind cum hărțuită din colț în colț eă daă.

Voî rîdeți făr' de milă și lacomă de privit,
Pe cînd eă, bîata, tremur cu suflet istovit.

Vai, veseli palmieriî în minte cînd ii am
Și mîndrele liane pe cari mă legănam

Sînt trist' atuncî de moarte, nu văd nimic, nu știu—
Voi rîdeți și mai tare, strigînd în rîs : Musiû !

Și ca prin vis a voastră injurie-o aud.
O, de-aș mai fi vr'odată prin codrii mei din Sud!

Iubită fuî, ferice, sărind din pom în pom
Și nu mă găsea nimeni urită ca un om.

Simt negurile morții pe ochii 'ntunecați —
Aveți de mine milă și 'n pace mă lăsați !

De fier aceste gratii, și-amurg și aer greu,
Și-atitia cască-gură de-avalma 'n jurul meu !

PROMETEU

E ū trebue să mor mereu
Într'o eternă agonie:
Cu toate-acestea sînt tot e ū,
Cel ce-am zidit ca Dumneu
Făptură vie!

Răsbunători voī m'aṭi legat
Şi mi-aṭi ales anume locul
Spre-a fi mai mult căzniriϊ dat —
Şi eū? Eū rīd că vi-am furat
Din ceruri focul.

Mincat de viū, durerea grea
Eū vreaū s'o schimb în uşurinṭă,
Şi eū tot eū voiū rāmînea
De-apururi, prin tăria mea
În suferinṭă.

MAMA VITREGĂ

Ge-am zis eū ? « Mi-e drag copilul,
Drag, de par'c'ar fi al meū ! »
Ah, am zis, dar mai 'nainte
De-a fi mamă însămī eū.

Pă̄n' a nu avea pe brāte
Îngerașul care-l am —
Da, atunci ! Nepotolită
Zi și noapte-l desmierdam.

Incep u să-mi zică m'amă
Și muriam de dragul lui !
De mi-āi da tot bunul lumii
Nică odată n'am să-i spui

Că-i orfan, și nică odată
N'o să știe că-i străin,
Că e moartă măsa bătăta,
Și că eū de milă-l țin.

Da, am zis, dar mai nainte !
Astăzi cînd sînt mamă eū,
Imi iubesc pe-al meū drăguțul,
Mult mai tare, că-i al meū.

Eū acum știu ce-i iubirea,
Și credeam c'o știu de-atunci !
Doamne, ce de fericire
Poți tu 'n suflet să ne-arunci !

Vai de ea, sărmana-ă mamă,
Milă 'mî-e de ea acu —
Căci aşa de scurtă vreme
Parte de copil avu !

Nu! Mi-e drag și-acum ca ochii
Tot de-al meū eū mi-l socot —
Să se facă numai mare,
Și-am să-ī spuiū de mă-sa tot!

Ei, sărmanei mame moarte,
I-ar fi cerul prea pustiū,
Dacă i-aș fura iubirea
Bietuluī ei singur fiū.

Cind o va chema pe nume
Voiū gîndi la jalea ei,
Și-o să-mi fie drag ca ochii
Fiul alteia femei !

COPILUL EI

Gumplit năduf în aer —
Palatu-ă răcoros
Și-ospățul curge vesel,
Și regele-ă voiios.

Prin alba-ă barbă mîna
Și-o plimbă 'ncetinel,
Iar tînăra regină
Stă 'n scaun lîngă el.

Lumină-ă este față,
Rîu negru părul ei,
Iar ochii mari și-albastri
Cuptoare cu scînteie.

Acum cu mînă întinse
Venind mai mult tiptil
Încet pe sub părete
Răsare un copil.

Regina 'ngălbenește,
Iar regele-a ofstat:
«Ferică-o lume 'ntreagă,
Eű singur întristat.

«Ce rău făcut-am, Doamne,
Că mîna-ți m'a ajuns ?
Vaĭ, zi și noapte judec
Si n'aflu vr'un răspuns.

«El orb ! Si eű mă sbucium
Și-mă blestem Ceasul-rău !»
S'apropie copilul
Cătind pe tatăl său.

S'apleacă ; par'că glasuri
Dintr'altă lume-ă vin,
Și părul blond îi cade
Pe chipul luī senin.

Și'ntreabă : «Mama unde-ă ?
— «Aici. Dar ce-aă să-mă spui ?»
El trist zîmbește dulce,
Dar orbă sînt ochii lui.

«Cînta un om la poartă,
Și lumea-l asculta ;
Așa de jalnic, mamă —
Și uite, cum cînta !»

Și triste tonuri limpezi
Acum din gură-ă ies.
Regina 'n neastîmpăr
Oftează lung și des.

Îngroap' obrajii 'n palme
Şi-apasă gura eī
De teama să nu 'ntrebe
Miratul rege: ce-ī?

Iar regele: «S'aduceşti
Pe-acel străin, curind!
Să facă bucurie
Copilului, cîntind!»

Şi vine cîntăreştel,
S'opreşte-apoi pe loc,
În ochii-ă par'că arde
Întregul lumii foc.

Se fac curtenii roată
Şi 'n mijloc l-aū încis,
Iar harfa cîntă jalnic
Şi dulce ca 'ntr'un vis.

Și freamătă prin coarde
Și plînge-apoi amar
De vremi demult apuse,
De-un suflet solitar.

Gemeau sătute tonuri
Ca marea printre stînci,
Ca vîntul iarna 'n codrii,
Puternice și-adînci.

Cînta de-amorul vecînic...
Adînc a tresărît
Regina, și-apoi stete —
Un chip înmărmurit.

Simți numai odată
De sînge-obrazul plin,
Cind, tras de cîntec, merse
Copilul la străin.

El trist privi copilul
Pe coarde cum bătea,
Privi apoī spre Doamnă ;
Și cred că el plîngea.

Stă regele ca piatra,
Regina 'n chin nespus.
Prin sală însă șoapte
Trec multe 'n jos și 'n sus.

«Măi cîntă-ne», se roagă
Copilul, și-un senin
Păru că se strecoară
Pe-un cer de noapte plin.

Precum privighitoarea
Ce 'n ceasul morții-ar vrea
Prin cîntec să 'ntîrzie
Perirea ei, părea

Că vrea și cîntărețul
S'alunge norii grei,
Să mîntue regina
De-amarul chin al ei.

El cînt' acum sălbatec
Cum n'a cîntat nicicind,
Iar orbul fiu de rege
Asculta tremurind.

El tace-acum, și iarăși
Soptesc cu toți, și sta
Zîmbind căut copilul
De cele ce-asculta.

Dar regele tresare,
Se 'ntunecă mereu :
«Ce-ți spun acolo, 'n sală
Șoptind, copile-al meu ?»

«Ei spun, că să am, tată,
Și ochi, atunci deplin
Aș fi 'ntru toate-asemeni
Acestui om străin!»

Ca 'ntrun mormint tăcere
Prin sală s'a făcut,
Iar regele se 'ntoarce
Spre Doamnă-sa tăcut.

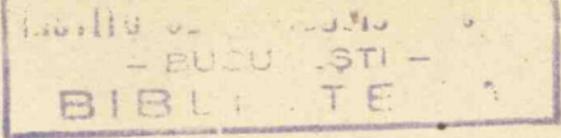
Ea ține 'n jos privirea
Cu ochi nemîscători —
Copilul singur rîde,
Prin sală trec fiori.

Iar regele privește
La toți acum pe rînd —
Cu hohot se ridică
Și strigă tremurînd :

«Aici și 'n clipa asta
S'orbească pe străin,
Și-atunci va fi asemenei
Cu tine pe deplin!»

El zice. Se'mplinește...
În noapte-acum de veci
Pe drumuri, trubadure,
Tu orb o să petreci!

I E H O V A H

IEHOVAH

I.

Poporul floră și așternut pe cale
Și haine-ă așternut — iar eu am rîs.
L-aș dus pe la județ, l-aș dus la cruce.
Iar capul lui însingerat ardea
Și fruntea sa 'nroșită, vaș, de sînge,
Dar eu am rîs de el bătindu-mă joc.
Voi l-ați bătut cu biciul crunt, și ziceți :
«E Dumnezeu !» și l-ați ucis și ziceți :
«E Dumnezeu !» Dar arătați-mă mie
Pe-a-toate-creătorul Dumnezeu,
Și lui vrea să mă 'nchin ! Mi-l arătați
Pe cel ce poartă soarele 'n văzduhuri
Și-a căruia glas răsună ca furtuna,
Pe cel ce seceră copaci ca iarba :
Eu vrea să-l văd și să-l cunosc, cum e ;

Și vreaă să-l știu, cum pruncu-și știe mama,
Cum cerbul-pui cunoaște pe cerboaică ;
Dar nu ! Mai înainte nu mă plec —
Ești rîd, cînd plînge Dumnezeul vostru !
Ești am un Dumnezeu, dar el nu plînge.
Și rîd, cînd Dumnezeul vostru moare :
Al meu trăește 'n veci, că-ăi Dumnezeu !
« Tu vei trăi 'n etern ». — Ești voi trăi,
Cînd toate pier ? Etern ? Ei bine dară !
Ești voi trăi, cătînd pe Dumnezeu.
Nu vreaă să mor pînă 'n clipita'n care
Voiu sta cu El odată față 'n față,
Să-l văd și să-l cunosc aşa cum e ;
Cînd vine 'n cer, el vine ca furtuna,
El face semn și lumile-l ascultă —
Atunci o să mă'ncchin și am să mor.

II.

Pustiu era 'mprejur și ars pămîntul.
Nici pom, nici iarba, nici tufiș n'avea
Deșertul fără umbră. Albul soare
Svîrlia de sus săgeți, ca limbî de foc,
Și-apoi s'a scufundat în Marea-Moartă
Ca 'n plumb topit un glob aprins de aur.

O pasăre trecù, bătind din àripă,
Dar moartă ea căzù de-otrava mării
Și multă vreme, rece-așa pluti
Pe luciul mort cu àripile 'ntinse.
Cu ochii 'ntunecați privește-Ahasver ;
«Eterna moarte ţie ! Mie viață
«De-apururi, și 'ndoiala cea de veci !
«Ce-s eū ? Și ce-i Iehova ? Și ce-i lumea ?»
Se 'ntoarse-apoi Ahasver și, plecînd,
Pustia-l învăli 'n lucorî de-amurg.

III.

În Nil intrase soarele cel galben.
Părea de sînge zarea și nisipul
Și pietrele 'mprejur. Giganți năpraznici,
Coloanele lui Memnon se 'nălțau
Ca umbre mari și-albastre către Cer ;
Și-o boare-abia bătea 'n văzduhul roșu.
Coloanele 'ncepur'acum să cînte
Cu freamăt lung și 'ncet părînd o taină
De mult închisă 'n piept și spus'acum
Amurguluî și borilor de seară.
Ahasver stă tăcut și-ascultă lacom,
Și-ascultă mult să le 'nțeleagă taina.

Tăcere se făcu apoï, și 'n urmă noapte.
El stă și-acum pe loc. «De ești, o Memnon,
De ești tu Zeu, de ce te plângi tu Nopții?
O vorbă zi, și ziuă se va face
Și soarele venind — va răsări.
Oh, zi-o, ca să-ți cred!»

Și se făcu

Maï noapte, tot maï noapte, tot maï mare
Statuia. Și din cer sosind amurgul
Ascunse 'n vălul umbrelor pe Memnon,
Lăsînd pe-Ahasver fără de răspuns.

IV.

Sub ceru 'nflăcărat, un stîlp, în Indiï,
Cu fruntea 'ntrece palmieri și nalți,
Și-un om, pe stîlp, în vîrfu-i stă și cîntă
De ani el stă. De cînd, nu știe nimeni;
De unde-i el, nu știe nimeni. Însă
Cînd taînică de sus tăcerea Nopții
Scoboară pe pămînt, atunci străinul
Întinde brațele spre cer, parc'ar voi
Să smulgă cerul pe pămînt cu sila.
«Iehova! Dac'aï fi, te-aș fi văzut!
«Dar ah, nimic, nimic nu te vestește.

«Cresc holdele 'n cîmpii și pier în urmă ;
«Mor oameni, iar în loc vin vecinice oameni,
«Nebuni și răi, precum le-aு fost părinții.
«S'adună-aici și cască ochiilor mari
«La mine, și sănt «sfîntul» pentru ei ;
«Îmă cer minuni, sălung dureri și moarte,
«Să 'nlătur pedepsirea vinei lor,
«Ca iarăși să s'asvîrlă 'n vină nouă.
«De-ai fi Iehova, tu, stăpin al lumii,
«De mult ai fi sdrobit pe viernii aceștia —
«Nimic n'ai fi zidit, nimic, Iehova !
«Tu nu ești Dumnezeu !»

Cu capu'n jos

S'asvîrle-acum Ahasver de pe stilp.
Și fișiiie 'n tufiș, și ard prin noapte
Aproape-aici, sălbateci ochi de tigru.
Privește fiara drept, și ca un vuet
De ape 'n depărtări îi gema glasul.
Se uit'Ahasver lung și-așteaptă moartea,
Dar, ca vrăjit de ochii lui Ahasver,
Stă tigrul strins, iar coada-i biciuște
Pămîntul cald, el bate 'n fâlcă, se 'ntinde
Și pleacă 'ncet prin codru. Iar Ahasver
Spre Gange-aleargă și s'aruncă 'n rîu
Și 'noată 'n susul apei ca să-și piardă

Viața 'n rîu. Puternicele valuri
Îl daă puteri. La mal Ahasver ieșe
Și intră 'n codrii-adânci, iar codrii sună
Și gem în urma lui și urlă 'n noapte
Fugaruluï: «Nu, nu e Dumnezeu!»

V.

Nisip cît vezî cu ochii pretutindeni,
O mare de călduri scînteietoare.
Nicî chin, nicî bucurii pustiul n'are,
Ici, colo stînci pleșuve, ca nălucî
Se' nalță trist.

Un om acum s'arată

Din peștera de stînci și, neclipind
Din ochi, ca un vultur, spre soare cată.
«El nu-î nicî în pustiuri!» zice el
«Și nicî în stele nu-î. Aici a fost
«Tăcere cu de-ajuns, ca să-l aud;
«Destul de mare cerul, ca să-l văd!
«Nisipul e ca miile de stele,
«Iar stelele sănt fire de nisip —
«Etern aceiași lume făr' de rost,
«Nevrednică să fie viața 'ntr'însa!»

Și iat' atunci ca norul de furtună
Se văd ieșind din pulbere, venind
Ca volbura, sălbateci călăreți,
Cu zăngăte de-oțel și fluturînd
Vestmîntul alb. Iar caii 'n goana lor
De-abia ating pămîntul sur și-aleargă
Nebuni, ca niște gînduri mari pornite
Din cap, ca să cuprindă 'n goană lumea.
Acum s'opresc. «Ni-e sete», zic; «ni-e sete!
Străine, dă-ne apă. Noi sburăm
Spre lupte. Dar aici în virf de suliți
E gloria, iar sulița-îi purtată
De braț, și brațul cere hrană nouă!»
— «Voî mergeți la războiu? Dar pentru cine?»
— «Ah, cum întrebî! Pentru credința noastră,
Și sfîntul Dumnezeu!»

Atunci Ahasver:

«E Dumnezeu în lupte?» Și 'n tăcere,
El pleacă fruntea trist. Ș'apoî: «De-aveți
Un cal, eû plec cu voi! Eû vreau în luptă
Să cat pe Dumnezeu, și vreau să-l afli.»

VI.

Și zi cu zi turbat războiul urlă,
Și an cu an Alah aprinde lupta.

Imperiū cad, și neamuri pier. Furtuna
Și moartea trece p'unde trec Maurii.
Iar unde-i mai cumplit omorul luptei,
Acolo stă și seceră Ahasver.

E fulger spada lui, și flacări ochii,
Iar glasul lui ca țipetul de trîmbiți.
Protivnicii-l cunosc, ca pe-o nălucă ;
Nu prinde fieru 'n el, și n'are moarte,
Iar gura lui vuește : Alah, Alah,
Părea că p'insuși Dumnezeu îl chiamă
Din cer, ca să se 'ncaere-amîndoi.
Astfel veni 'n pămîntul andalusic.
Cîmpia strălucia 'n amurgul roșu,
Frumoasă ca'n povești și ca Edenul
Cel vecinic cald. Proptit de spad'Ahasver
Privește 'n văi acum, iar luptătorii
Prin iarbă s'odihnesc în jur. Și 'ncet
Începe-un tînăr se'nstruneze lira
Și 'n freamăt de cuvinte dulci el cîntă
Edenul, tînguit și drag. Tresare
Ahasver tremurînd: «Ah, nu e 'n lupte !
«Nu 'n lupte-i Dumnezeu ! El este 'n cîntec.
«Învață-mă cintarea ta, copile —
«Și ia fugarul meu în schimbul lirei :
«Fii tu viteaz de-acum ! Ești vreau să cînt !»

VII.

Pierduți cu firea-l ascultaă pe-Ahasver,
Cum el cînta pustiuri largi și lupte —
Cîntări, acum ca flacăra de foc,
Ca florile din basme-acum, și-aprinse
Ca soarele 'n arșiță uneori,
Gingașe-acum, ca pînza de paiangen
Cînd roua scînteiază 'n tortul ei.
Acum cînta cu vuet ca de trîmbiți
Sălbatece cîntări, și-acum duios
Și-așa de tînguit și blind, că lacrămi
Scotea din ochii cari-aă rîs cu hohot,
Și nimeni nu putea pricepe 'n lume
Cum poate el pricepe 'n lume tot,
Simțind ca pentru toți.

Si ei căzură

Tăcuți și 'mbrătișaă acum genunchiî
Acestui om ce deschidea prin cîntec
Adîncul firiilor, spunea'n cuvinte
Ce nu 'ndrăsneaă să-și spue nicî șoptind.
Eroi făcea din tineri; în femei
Văpăi el aprindea, și dulcea jale:
S'asculte și să tremure de drag.

Şi-avă de-onoruri parte, și de-averi;
Iubit era de regi, iubit de neamuri —
Dar trist era și 'ntunecat poetul
Şi rece totdeauna'n ochi, de par'că
Nu el eră acel ce are vecinici
Atîta foc în cîntec.

VIII.

O femeie

Cu chipul rupt din soare-atunci i-a zis:
«Te plîngi, tu din splendoarea ta cerească;
«Tu cel ce-aprinzi pe toți, ești trist și rece!»
— Ești cat pe Dumnezeu. Nu-l aflu 'n cîntec.
«Pe Dumnezeu?» a zis. El e 'n iubire,
Şi galeș îl privi, zîmbind cu ochii.

Era el Dumnezeu? Pe patul moale,
De fete 'ncunjurat, pe capul lui
Cununi punind și vrerile-ascultîndu-i.
Al lui era mărgeanul frumuseții;
Şi ne'ntrerupt, nebun și fluturatic
Bău paharul lacom al iubirii,
Jertfind pentru frumos frumosul vieții.

Cătă iubirea vecinic — și-o găsi
Că-î numai umbră goală, iar plăcerea
Cea fără săt dorită, numai umbră;
S'o svîrlă, nesăturat de ea, 'ntr'o parte.
Nică plînsul nu-l mișca, nică vorba plînsă,
Ridea strivind o floare și simția
Că are-un drept apururi s'o strivească.
Atunci femeea, cea de mult uitată,
Veni, privind la el ca'n ceasul morții
Rânita căprioară: «Ți-am adus
Copilul tău, pe cel născut de mine,
Ahasver, tie'n chipu'ntreg asemenei» —
«Asemenei?» Și 'ngrozit se uit' Ahasver.
«Ursit al morții e! nu vreau să poarte
«Din nou prin lume-amarul meu de veci!»
Cu mîni de fier el și-a cuprins copilul
Ca să-l strivească 'n mîni, dar biata mamă
L-a smuls, fugind cu el.

«De-ă fi, Iehova,

«Eű n'aș avea copil și nică urmaș
«Spre-a mai spori pe lumea ta 'ndoiala,
«Cătind dreptatea ta ce nu există
«Si 'n veci spre-a te nega cu glas de tunet.»
«Cărați-vă din casa mea, femei corupte!
«Nu-ă nică un Dumnezeu și nică iubire.»

IX.

Ce om negustorește-aici comori,
Turnind în beciuri aur peste aur,
Pe care el din vreme'n vreme lacom
Îl joacă 'n mîni și'l pipăe? De-oțel
Sint ochii lui, iar inima de piatră,
Și degetele ghiare cari de-apururi
Tot scurmă, scurmă. Poate Dumnezeu
E'n aur? O, mai mult. Pentru Ahasver
Chiar aurul e Dumnezeul cărui
Se'ncchină el, cind pipăind în ziduri
Găsește-o ușă numai lui știută,
Și-apoi în beciu adinc — aşa de-adinc,
Că nu străbate vecinic pân'acolo
Vr'un glas de sus — și stînd la luminare
Ridică saci ce staū grămezi, tăcuți
De par'că n'aū văzut nică cind lumina.

X.

De-odată — Doamne ce-i? — se zbate locul,
Zăvorul sună greu, s'aude-un vuēt
Venind de sus — și-apoi tăcere iar.

El bate'n ușă-o zgîltiiie și 'ncearcă
Cu'nfiptele luă unghiă să desprindă
Vr'o scîndură din ea, și'n urlet chiamă
Pe cei din casă bietu 'ntr'ajutor.
Nimic. Nimic. Iar umbra lui se mișcă
Și joacă pe părăți, grozav de mare
Și plină de fiori, părea că-i Duhul
Cel rău, al lui, care'și bătuse joc
De el și-l prinse-aici ca vecinie rob.
El vede-acum crăpînd un sac; și aur,
Ca sîngele din sac începe-a curge
Și picură sunînd, sunînd mereu
Și tot mai mic e mucul lumînării:
El sfîrîie, și-apoi s'a stins. Ahasver,
De foamea cea cumplită, roade saci
Și aurul din ei, dar aducîndu-și
Aminte, rîde răgușit: «De-apururi
Flămînd și 'n intunerec, că sint vecinie!»

XI.

«La Nil eū l-am cătat, și nu era!
Pe-un stîlp înalt am stat, și nu-l văzu!
Mi-aă spus că pentru el se fac războaie,
Și l-am cătat, și nu-l găsi prin lupte.
Credeam să fie 'n cîntec, nu e 'n cîntec!

O fi 'n iubire-am zis, și nu era !
În aur ! Iată staă pe munți de aur,
E aur tot ce-apuc — și pier de foame !
Acum, dac'aș putea să-mi plec genunchii
Și capul ca să zic : « Ești Dumnezeu,
Cunosc puterea ta ! » eă aş muri
Și nu m'aș chinui. Dar nu-l cunosc,
Cît timp eă sufer chinuri peste fire —
Nu cred în el, căci sînt născut spre chinuri.
Durere-î calea mea, și 'n lume parte
Am numai de 'ntunerec și de lacrămi,
Și tot ce-am moștenit e necredința.
De-ar fi un Dumnezeu, l-aș blăstăma,
De-ar fi un Dumnezeu, i-aș sta în față
Și-aș zice : Pfui ! că m'ai creiat, Iehova !
I-aș asvîrli pe oameni la picioare
Și-aș zice : Atît e ce-aî creiat și tu !
De ești, eă rîd de tine ! Tot disprețul
Și ura mea, Iehova, dacă ești ! Să fi !
Nu cred în tine și — trăiesc !

XII.

Orașul e pustiū de mult, dar spune
Grămada de ruini că 'ntr'alte timpuri

Viață fu pe-aci, frumșetă și artă.
Pămîntul zguduit, odată numai,
Și-o flacără de foc, crăpînd adîncul,
Făcu ruină splendorile cetății.
Dar, iată, după veacuri, iar răsare
Viață din ruină, și 'ncep să crească
Biserici, mănăstiri și cruci. Călugări
Se văd pe multe căi, zeloși în luptă
Credinții lor. Și ard îci colo ruguri —
De multe ori s'aud înflorâte
Plînsori, din bolti ascunse sub pămînt,
Plînsori din guri de fete, de copii,
Cind vr'un călugăr plin de fanatism
Prin cazne dîavolești ar vrea să zmulgă
Din ghiara lui Satan femei și fete.

XIII.

Acum eî scormonesc țărîna care
Fu 'n alte vremuri casa lui Ahasver,
Eî daû peste-o zidire sub pămînt —
Dar n'are nici-o ușă. Par că este
De însuși Dumnezeu aşa clădită,
Să fie cel mai bun locaș de caznă.
Dar iat'un om într'insa, stînd pe munți

De aur. Poate-ă mort? El crapă ochii
Încet, și «apă!» geme, «dați-mă apă!»
Apoi el întărît de-o 'nghititură
Se clatină și-orbit de multă zare
De facle-și pune palma peste ochi,
Privind mirat în jurul său, că vede
Toiag și cruci și nourî de tămîe.

XIV.

«In numele lui Crist, tu cine ești?»
— «Sînt îndoială!» — «Tu? Vr'un Saracen
Ești tu, păgân și hoț, care-a ascuns
Averi de-ale creștinilor aicea.
Curînd pe roată-l puneteți, ca să spue
Pe unde-a mai ascuns averi! Si-l faceți
Să-și lapede credința 'n zei și idoli,
Si pocăit spre Crist să se întoarcă.
— «Cînd n'ați putut amarele dureri
A vieții sbuciumate să mă ducă
Spre Crist, nu va putea călăul vostru!».
Așa vorbi pe roată 'n fierul roșu,
Erou-martir al îndoielii sale

Cătind pe Dumnezeu și adevărul.
Atunci, un singur vaet fioros
Ieși din gura lui; și tremurați
Boltitele 'ncăperi, și-aு înlemniti
Căläii. «Crezî în Dumnezeu? Vorbește!
Te 'ntreb din nou, ori aи să pieri în flacări!»
— «Să pier? Nu pot să pier pe roata voastră,
Nu pot în flacări, nu, că eу sînt vecinici:
Ahasver.»

Si 'ngroziți îngălbéniră
Cu totii.» Ce? Mă știți? Voи mă cunoașteți?
Adusu-mă p'aci grozavul nume
Samumul din pustiu? Voи mă cunoașteți?»
Părea c'ar fi văzînd pe Satan însuși,
Aşa s'aு dat în lăturî toți. El rîse:
«O! viermi nevolnici, voi! O, ce cucernici!
Intii pe Crist l-aти chinuit, mă ardeți
Pe mine-acum, în numele lui Crist!
Ah, nu e Dumnezeu, că dac'ar fi
De mult v'ar fi zvîrlit în fund de Tartar!»
Se'nalț'acum și pleacă; de pe deal
Ii flutură mantaua 'n vînt, cînd dînsul
Se 'ntoarce-o clipă ca să strige 'n văi:
«Nu! Nu e Dumnezeu! Iehova nu-i!»

XV.

Ce oameni sănt aceştia cari de lună
Văd numai cer și apă? Prora lor
Brăzdează mările spre lumea nouă.
Acolo supt catarg, proptit Ahasver
De 'naltul brad, privește-adinc în apa
Cea vecinică la fel, pe care vîntul
O spumegă degeaba biciuind-o,
Căci ea 'n curind s'aşează 'n luciul ei
Și veselă se joacă'n unde crețe.
Un om căzu 'n adinc și dispăru
Sub valuri, fără urmă. Multă periră
Topiți de-arșița verii și pe mulți
Tăcind îi aruncară 'n sinul mării,
In vecinica uitare! Numați țara
Speranțelor o mai aveau în gînd.

XVI.

America! Găsesc o viață nouă
Bărbații 'n ea. Se risipesc curind
In multe părți, croindu-și soarta lor,
Tăcut, aici, și-aici de gloriile plină.
Ajunse-Ahasver rege. Ca un vis

Era frumoasă țara ce-l alese
Pe el, cel îndrăsnet, pe cel cuminte,
Cum om nu mai fusese pîn'atuncă.
Poporul, cîrmuit cu 'nțelepciune,
Trăia 'n belșug și 'n pace și 'n mărire,
Dar el întunecat stătea de-apururi :
«Cînd pot ca Dumnezeu» zicea Ahasver,
«Ce-i rău să'ndepărtez, să fac ce-i bine,
«Atunci e 'ntoarsă 'n mîna mea puterea :
«Ce face pe-unul fericit și vesel,
«Il face pe-altul trist. Eșu însă vreau
«Să văd pe toată lumea fericită !
«Credeam, că de-am trăit atîta 'n lume,
«E tare brațul meu. Dar împotriva
«Puterilor de veci și ale soartei,
«Mă lupt și eșu degeaba. Dacă asta
«Ti-e opera, distruge-ți-o, Iehova !»

XVII.

Poporul l'a iubit, dar tot săpîndu-l
Pe-ascuns dușmani și săi, sporiră focul,
Și 'n urmăru vilvăit nestinse flacări
Și groaznică veni 'ntr'o zi multimea :
«Tu 'n cine crezi? Ti-e toată 'nțelepciunea

«Puterea lui Satan? Iar zeii noștri,
«Nu sînt eî sfîntî? Ahasver, tu te 'nchinî
«La zei străinî, cari dușmănesc p'aî noștri!»
Zîmbind ascult'Ahasver, apoî ia
Coroana-î de pe cap: «Nicî Dumnezeu
Nu poate 'n lume mulțumi pe oameni!
De ani îi păstoresc cu griji de tată,
Și singurul meu gînd: să-î fericesc!
Și-acum, acum ei sînt sătuî de mine —»
Și 'n liniște-șî luă toâagul și plecă.

XVIII.

Cum urlă vîntul 'n văi și 'ncurcă nori
Pe cîmpii 'nzăpădiți cei făr'de margini!
Nu-î casă, nu-î copac, nu-î corb în zare.
Și merge încet cu pașii morți Ahasver
Și 'nnoată prin nămeți. Acum stă 'n loc.
Și iat'un om în urmă-î, stă și merge
Cum face-un cîne credincios în urma
Stăpînului. L'a cunoscut acum!
E bietu-î servitor, e Matatope,
Urmîndu-l tot pe-ascunsul pîn'acum.
«Tu ești aici?» — «Ah iartă...» — «Nu sînt rege,
Eü n'am averi și n'am puteri și gloriî!»

— «Ce știe-un cîne de-î e Domnul rege
Oră cerșetor!» — «Dar aî copii acasă...»
— «I-am părăsit». — «De dragul meu? O, spune
Făcutu-ți-am vr'un bine ca să-î lapezi?»
— «Dar cine-s eü, stăpîne, ca să-mî facă
Un bine-așa de mare? Tu ești bun!
Ah, lasă-mă să te iubesc de-apururi.»
A zis, și-așa de nu știu cum Ahasver
Zîmbi duios atunci, și fără vorbe,
Pluti 'nainte 'n crivățul urlînd
Prin naltele zăpezi pînă ce-î spuse
Cu grijă servul său că merg spre moarte.

XIX.

Iar moartea sta pîndind pe-acea cîmpie,
Din noră amenință, urla din vîfor,
Scrișnia din gerul care prefăcea
In ghiață chiar și razele de soare.
Dar nu-l lăsă pe-Ahasver pradă morții
Matotope: cu trupul său scutindu-l
De ger, îl duce'n brațe, și'n zăpezi
Cu mîna-î sapă ierburî de mîncare,
Și-i spune cum se fierb atîtea leacuri.
Scăpar'așa de țeapa și toporul

De-atîtea-oră isbit spre capul lor
De roșii Indieni, pînă ce'n urmă
Ajunseră trudiți la malul mării.
Văzur'un vas. « Tu vei putea trăi
Dincolo peste mări? — « Ești sănătate! »

XX.

Erau la malul Lumei-vechi, cînd vîntul
Veni să 'nalte valuri mari cît munții
Cu vîrful cer, aici, și-aici prăpăstii
Cu guri căscate-afund pînă'n adincuri,
Urlînd și resvrătite vrînd să smulgă
Pe Iehova din cer, să spargă cerul,
Să 'nghieță tot ce e'ntre cer și iad.
Trosnea'n încieturi cu vuete vasul,
S'a rupt catargul lui, s'a rupt și cîrma.
Grozav, din miî de guri s'aude-un țipet,
Cadavre-apoi se văd în larg, și tăndări.
Puțin se lupt'Ahasver; și se lasă
Tărit spre-adînc. Dar uîte-o mînă tare
Il prinde-acum de braț și-aproape mort
Și'n nesimțiri Matotope-l ridică.
Și-o bîrnă cuprinzînd, il ia pe bîrnă
Și rîde: « Ești scăpat! » Dar ochii săi

Se'ntunecă de-odată: «Ne 'necăm! Noi doi suntem prea grei și bîrna slabă.»
Și pînă ce să'ntind' Ahasver brațul
Spre el ca să-l opreasă, credinciosul
Matotope, fără să zic'o vorbă,
Peri'nghișit de valuri în adînc.

XXI.

In largul ocean, pe-o 'ngustă bîrnă
Perind de frig și sfîșiat de jale
Că ă-a murit și singurul amic, Ahasver
Svîrlit a fost pe-adîncuri, pînă cînd
L'aŭ prins Venețieni de pe corăbi,
Și ca 'n povești, revine stinsa-i viață
Din nou, cu vechia sa 'ndoială iarăși:
«Ce-ă lumea asta, ce-ă? Iehova unde-ă?»

XXII.

Florența, cuib al artei și-al cîntării,
Aă genii și frumseți, în tine-i viață!
Femei frumoase 'n haine 'mpurpurate
Impart cunună de dafin;
Mărețe-ateliere pretutindeni,

Cap-d'opere 'n biserici și 'n palate,
Prin piete și pe străzi, și plăsmuiră
De geniu pe tot locul.

Iar în mijloc

Artist sărbătorit acum de-o lume,
Ahasver cu mantaua sa pe umeri,
Pe cap cu căciulița lui de catifea,
Și-așa de mari idei, și multe 'n cap,
Incit abia erau pe lume mîni
Destule ca să-ă intrupeze arta.

XXIII.

Și singur își vorbește-acum zîmbind:
«Acum ii sănt pe urme, 'ncep să-l aflu!
«In Duhul creator e Dumnezeu !
«El dă viață 'n veci prin daltă pietrii
«Și pînzei prin penel; și lumî de oameni
«Cunosc pe Dumnezeu dintr'un măiestru!
«Prin capul meu, imaginî, curgetî, curgetî,
«Și dați putere mîniî mele! Rob să fi,
«Tu trup de lut, intr'aripat de suflet!
«Sânt vecinici! Eü, și gîndul meu, sânt vecinici!
«Eü am să te 'nțeleg, să te cuprind,
«Tu lume! Taïna ta am s'o descoper —

«Eă, eă sînt Dumnezeu!»

Şi ca 'mbătat,

Lăsîndu-şî lucrul, el ieşî 'n suflarea
De vînt de zorî, să-şî răcorească fruntea:
Şi iată, 'n caldul fapt de zi, pe pragul
Bisericii, el vede-acum scăldată
De razele-auriî, şezînd o mamă
Frumoasă fără seamăn, fericită
Şi tînără. Obrajiî eî de înger
Plecaţi peste copilul ce-şî intinde
Mînuţele cu drag, cerîndu-i sînul
Pe care ea-l pleca mereu ca să i-l sugă.
Copil şi mamă se priveau în ochi
Cu drag, şi multămiţi şi-uitînd de lume,
Şi el, nevinovatul, o făcea
Ferice, iar pe el ferice mama.

XXIV.

Ahasver stă pe loc şi lung priveşte,
Iar ochii lui se 'ntunecă: «Nebun
Ce sînt! Un biet nimic! Şi praf al căii!»
Intră 'n atelier cu grab' apoï svîrlind
Cu ţutu 'ntr'un tabloù sfîrşit, cu vuët
Isbi ciocanul greu, de sus, în capul

Statui și se'ntoarse și fugi.
Dincolo de-Alpi o vale fericită :
Aici veni Ahasver și-a oftat,
Și lacrimi calde-i năvăliră fața.
Se'ntinse'n iarb'apoī, gemind cu hohot
Cu fața'n jos, ca'n chinuri negrăite.

XXV.

Atunci un vînt domol și cu odoruri
Veni și-aduse pulbere de floare
Și-o puse prin potirul altor floră.
Duceau din floare'n floare-albine iuți
Și fluturi polenul ; iar prin aer
Furnici sburaă, cîntînd, convoiu de nuntă.
Și pasări multe'n crîng steteau de vorbă
Oră puf duceaă la cuib, iar una'n sboru-ă
Veni spre-Ahasver, visătorul, vrînd
Să-i smulg' un fir de păr, să-l ducă 'n cuib.
Cu puii, din păduri, o căprioară
Ieși la margini și suna domoi
Frunzis uscat, sub pași lor, și vreascuri
Căzute jos de vînt, din fagii tineri.
Iar florile deschise-aveau potirul
Și 'ntreg acest concert primăvăratec

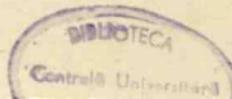
Părea un cîntec cald și 'mbătător.
O șoaptă s'auzea și pași încețî
Și-un rîset drag ca sunetul de clopot
Se tot apropia: voinic, un tînăr
Tinea cu brațul strînsă peste mijloc
Pe-o fată ca un înger și i-a pus
În deget un inel: «Mireasa mea!»
I-a zis, iar ea: «Iubitul meu de veci!»
Și-apoi, îmbrățișînd-o iar flăcăul,
Intrară 'ncet p'umbroase căi în codru.

XXVI.

În sus sări Ahasver, luminat,
Și chipul îi lucia ca faptul zilei.
Apoi căzu 'n genunchi ș'avînd spre ceruri
Întinse brațele, vorbi cu glas de tunet:
«Iehova ești! Tu Domn și Dumnezeu!
«Ești te-am cătat prin lume pretutindeni,
«În jertfe te-am cătat și'n sihăstrie,
«În crime și 'n dispreț ești te-am cătat.
«Cum fuge dup'al mamei glas copilul
«Și puii cum se țin după cerboaică!
«Întregul chin al lumii l'am răbdat,
«Băui paharul plin al suferinții,

«Eű binele-l iubiň, făcut-am bine,
«Urmîndu-l chiar și 'n noaptea rătăciriї,
«Cătat-am pe Iehova prin pustiў.
«În mărї adînci, în crivăt și 'n furtună,
«Și 'n inimă la mine l-am cătat,
«Dar cupa-mi de băut durere-a fost,
«Și necredinč'a fost mîncarea mea,
«Iar viača, ce-am trăit, un întunerec.
«Dar iată ochiї mei te văd acum :
«Voinča firiї, ea e Dumnezeu, —
«Iehova-ї Dumnezeu, e mersul firiї —
«Ah, cine-s eű, Iehova, ca să-ti cer
«De-acuma binefaceri? Luї Iehova
«Eű plec genunchiї, că Iehova-ї bun !
«Acum doresc să-mi pot închide ochiї
«Și capul să mi-l culc într'un mormînt,
«Căci te-am văzut, Iehova, ochi în ochi,
«Eű vreü de-acum să gust ce dulce-ї moartea !
«Voї trece-acum ca frunza'n vîntul toamnei ;
«Și-apururi prea-mărit să fi, Iehova !»

A zis și-apoi căzu pe florî ca vreascul
De vînturi scuturat, și-apoi muri.

CUPRINSUL

	PAG.
Rămas bun	7
Trei tovarăși	9
Rătăcire	11
Cîntărețul	12
Furtuna primăverii	13
Cîntec	15
Sonet.	17
Luptă	19
Cîntec de clopot	20
Sonet	22
Furtuna zice	24
Rugămintă	25
Statuia de marmură	26
Vis	29
Fluturi sărutîndu-se	31
La sănul mamei	33
Negură	36
Vîntul	38
Sonet	40
Ei	42

	Pag.
De-atîtea ori	43
Dîmbovița	45
Întrebare	46
Sonet	48
Pămîntului	50
Regina	51
Cina cea de taină	54
Limpezit	55
Dor de-acasă	58
Artă	60
Monumentul	65
Furtuna	67
Copacul	70
Înaintea furtunii	72
Corbi	75
Măimuța 'n colivie	79
Prometeu	81
Mama vitregă	83
Copilul ei	86
Moise	95
Brațele mamei	98
Cain	102
Iehovah	113

VERIFICAT

1987

VERIFICAT

2007

BIBLIOTECĂ

Centrală Universitară

BUCURESTI